

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Havs- och vattenmyndighetens rapport Tydligare regler för små avloppsanläggningar
- Författningsförslag för avloppsanläggningar upp till 200 pe,
(Ert dnr M2016/02191/Nm)

Vänerns borgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, avger följande yttrande.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen tillstyrker i huvudsak föreslagna författningsändringar och författningar. Vi anser emellertid att förslaget bör justeras i fråga om införandet av tillsynsbestämmelser för installationskontroll och driftkontroll samt miljöstraffavgift för bestämmelser som är föremål för subjektiv bedömning. Vi vill även peka på svårigheten i att utveckla ett tydligt nationellt bedömningsunderlag som ska ligga till grund för utpekandet av känsliga områden och understryka vikten av att lokala förhållanden och plats specifika förutsättningar vägs in i bedömningen vid utpekandet av de känsliga områdena.

Härutöver har vi synpunkter på de föreslagna bestämmelserna i 18 a och 16 e §§ förordning (1998:899), FMH.

Mark- och miljödomstolens bedömningar

Vi delar Havs- och vattenmyndighetens bedömning att det finns ett behov av att komma till rätta med problemen med felinstallerade och dåligt fungerande avloppsanläggningar. Därtill kommer problemet med bristande samsyn mellan kommunerna och den dåliga förutsägbarheten beträffande de krav som kan ställas på avloppsanläggningar i enskilda fall.

Mot denna bakgrund delar vi Havs- och vattenmyndighetens bedömning att det krävs tydligare och mer samlad lagstiftning, i huvudsak som den föreslagna. Vi har emellertid följande synpunkter.

1. Tillsynsbestämmelser om kontroll efter installation och kontinuerlig kontroll; X, Y, 15, 16 e och 18 a §§ FMH

Ett av syftena med den kontinuerliga kontrollen uppges vara att identifiera dåligt fungerande avloppsanläggningar. Vår uppfattning är att det är tveksamt om den föreslagna kontrollen kan ge svar på detta, och att det vore betydligt mer effektivt att genomföra en riktad studie av de anläggningar som redan har installerats.

Införandet av förbudet mot utsläpp av såväl renat som orenat toalettavloppsvatten i känsliga områden i 12 a § FMH och den nya bestämmelsen om förväntad fosforreduktion i 16 e § i nämnda förordning innebär att kraven på rening bättre anpassas till risken för påverkan från avloppsanläggningen. Genom bestämmelserna sker viss teknikstyrning mot separerande system i känsliga områden och mindre känsliga tekniska lösningar, såsom markbäddar/infiltrationsanläggningar, i områden som är mindre känsliga. Tillsammans med införandet av certifieringskravet för personer som ska anlägga avloppsanläggningar i förslaget till 15 § FMH och kravet på utförandentyg i förslaget till 18 a § FMH bör förslaget till reglering minska problematiken kring funktionen hos vissa tekniska lösningar inom känsliga områden. Mot denna bakgrund anser vi att syftet med ytterligare krav på installationskontroll och driftkontroll enligt de föreslagna bestämmelserna X och Y kan ifrågasättas.

Vi anser även att det inte tydligt framgår vad kontrollerna ska omfatta vilket kan leda till svårigheter med att uppnå en enhetlig tillämpning av bestämmelsen. De kontroller som utförs kommer dessutom att kräva resurser av tillsynsmyndigheterna för hantering av rapporterade resultat. Vår bedömning är att tillsynsmyndigheterna under lång tid framöver kommer att behöva styra resurser och kompetens till tillsyn av nu befintliga äldre anläggningar. Miljönyttan av att ägna tillsynsresurser på nya certifierade anläggningar torde bli

betydligt lägre jämfört med om tillsynen styrs mot anläggningar i områden med påvisade problem med smittspridning eller övergödning.

Vår bedömning är sammantaget att regeringen i dagsläget bör nöja sig med att införa nämnda bestämmelser i 12a, 15, 16 e, och 18 a §§ FMH och utvärdera resultatet av dessa innan eventuellt ytterligare tillsynsbestämmelser införs.

2. Införande av miljöstraffavgift avseende överträdelse av 14 § FMH

Miljöstraffsystemet bygger på ett strikt ansvar vilket innebär att det räcker att objektivt konstatera att en överträdelse har skett för att straff ska utgå. Systemet förutsätter därmed att det är enkelt att konstatera att en överträdelse har skett. Utrymmet för subjektiva bedömningar måste vara litet. Vi anser att ändringen av 14 § i förordningen innefattar ett för stort utrymme för subjektiva bedömningar varför det inte är lämpligt att koppla miljöstraffavgift till bestämmelsen.

3. Utpekande av känsliga områden; Z, FMH 12 a och 16 e §§

Vi tillstyrker att det införs en bestämmelse i 12 a § FMH angående förbud mot utsläpp av såväl renat som orenat avloppsvatten inom känsliga områden och en bindande bestämmelse i Z § FMH angående att områden som bedöms vara känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten ska pekas ut. Vi instämmer även i att målsättningen bör vara att ett nationellt underlag ska användas som stöd vid utpekandet för att öka förutsägbarheten. Vi vill, mot bakgrund av svårigheten i att skapa ett nationellt bedömningsunderlag med skarpa gränser, dock understryka vikten av att den utpekande myndigheten också väger in platsspecifika förutsättningarna vid utpekandet av de känsliga områdena. På så vis minskar risken för att oprecisa områden pekas ut, vilka i sin tur kan leda till att det finns skäl för undantag enligt 16 e § andra stycket; ju färre platser som hamnar i gränslandet desto mindre blir risken för att tillståndsmyndigheten måste göra en bedömning av om särskilda skäl föreligger.

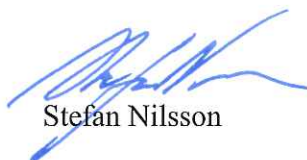
Vi vill även peka på att frågan huruvida utpekandet av känsliga områden ska utgöra ett överklagbart förvaltningsbeslut eller ett icke överklagbart normbeslut bör utredas ytterligare innan bestämmelsen införs.

4. *Krav på förväntad reduktion av totalfosfor inom övriga områden, 12 a och 16 e §§ FMH*

Enligt vår uppfattning bör situationer kunna uppstå där det med hänsyn till kostnader, eller av andra skäl, framstår som uppenbart omotiverat att ställa krav på minst 40 % förväntad reduktion av totalfosfor inom områden som inte pekats ut som känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten; inte minst eftersom förbudet mot utsläpp av avloppsvatten, som inte genomgått längre gående behandling än slamavskiljning, har utvidgats till att avse såväl mark som grund- eller ytvatten. Vi föreslår därför att även bestämmelsen i 16 e § 1 stycket FMH kompletteras med en ventil som gör det möjligt för tillståndsmyndigheten att medge undantag även från kravet på minst 40 % förväntad fosforreduktion.

5. *Miljösanktionsavgift avseende överträdelse av 18 a § FMH*

Vi anser att tiden för när verksamhetsutövaren ska inkomma med utförandeintyget enligt bestämmelsen framstår som väl kort då det ställs krav på att intyget ska vara undertecknat av den certifierade anläggaren och då en överträdelse av bestämmelsen föranleder miljösanktionsavgift.

Stefan Nilsson

Ulf Klerfalk

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Stefan Nilsson, chefsrådmannen Ulf Klerfalk och de tekniska råden Gunnar Barrefors och Nils-Göran Nilsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Ylva Johansson.

